PhD-értekezés tézisei

Földtudományok Doktori Iskola

Kulturális diverzitás, társadalmi kohézió és a szélsőjobboldal kapcsolatrendszere Svédországban

Sümeghy Dávid

Pécsi Tudományegyetem

Természettudományi Kar

Pécs, 2021

A DOKTORI ISKOLA NEVE, CÍME:	Pécsi Tudományegyetem, Földtudományok Doktori Iskola,7624, Pécs, Ifjúság útja 6.
A DOKTORI ISKOLA VEZETŐJE:	Dr. Geresdi István DSc, egyetemi tanár, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Földtani és Meteorológiai Tanszék
A DOKTORI PROGRAM NEVE:	Geopolitika, geoökonómia és politikai földrajz közép-európai perspektívából
A DOKTORI PROGRAM VEZETŐJE:	Prof. Dr. Pap Norbert, egyetemi tanár, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Politikai Földrajzi, Fejlődési és Regionális Tanulmányok Tanszéke
AZ ÉRTEKEZÉS TUDOMÁNYÁGA:	Politikai földrajz
TÉMAVEZETŐK:	Dr. Németh Ádám, posztdoktori kutató, PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézet, ISR Austrian Academy of Sciences
	Dr. Reményi Péter, egyetemi docens, PTE TTK, Földrajzi és Földtudományi Intézet, Politikai Földrajzi, Fejlődési és Regionális Tanulmányok Tanszéke

1. Bevezetés

Svédország napjainkban Nyugat- és Észak-Európa országaihoz hasonlóan a gyors etnikai diverzifikációval járó kihívásokkal küszködik. A 2014-ben kezdődő menekültválság hatására Európában az egyik leggyorsabb heterogenizáció Svédországban zajlott le. A diverzitás növekedésével egyre égetőbb kérdés lett a bevándorlók integrációja és a növekvő kulturális különbségek kezelése. A kulturális különbségek kérdése különösen problémás, hiszen a kulturális deficit paradigmája szerint minél nagyobbak a nyelvi, kulturális, életmódbeli különbségek, annál nehezebben és hosszabb idő alatt valósul meg a bevándorlók számára a társadalomba való sikeres beilleszkedés.

A diverzitás növekedése általánosságban következményekkel jár a társadalom szinte minden területén, a nemzetközi kutatások pedig kiemelt figyelmet fordítanak a társadalmi kohézióra gyakorolt hatás vizsgálatára. Az elmúlt évek kutatásai döntően azt bizonyítják, hogy az etnikai diverzitás negatív hatással bír a társadalmi kohézióra. Ez a folyamat a magas bizalommal rendelkező északi országokban komoly társadalmi változásokat okozhat, amely Svédország vizsgálatának újabb relevanciáját jelenti. A diverzitás növekedéséhez szorosan kapcsolódik a bevándorlás hatására felerősödő európai szélsőjobboldali pártok térnyerése is (a dolgozat a szélsőjobboldal fogalmát a Jens Rydgren által használt etnonacionalizmus mesterkoncepció segítségével azonosítja). Napjaink Svédországában a szélsőjobboldal komoly tényezőnek bizonyul a Svéd Demokraták párt révén, a korábban tapasztalható svéd kivételesség megszűnt (miközben Nyugat- és Észak-Európában már megjelentek a szélsőjobboldali pártok a parlamentekben a 2000-es évek elején, Svédországban az ilyen pártok ideológiája nem ért el széles rétegeket). A párt 2010-ben jutott be először a svéd parlamentbe (5,7%), azóta folyamatosan erősödnek, a 2018-as választáson pedig már a harmadik helyet szerezték meg (17,53%). Továbbá komoly szerepet töltöttek be 2021 júniusában a baloldali svéd kormány megbuktatásában.

A disszertáció a diverzitás, a bizalom és a szélsőjoboldal támogatottsága között meglévő kapcsolatrendszert vizsgálja újszerű módszertani elemek beemelésével. A dolgozatban bemutatásra kerül egy kulturális távolságokkal súlyozott csoportspecifikus diverzitás index és különböző térbeli modellezési eljárások összehasonlítására is sor kerül, melyek segítségével jobban feltárható az értekezés címében ismertetett kapcsolatrendszer.

2. Célkitűzések

A kutatás célja a diverzitás, a szélsőjobboldali párt eredménye és a társadalmi kohézió közötti kapcsolatrendszer megértése, elsősorban földrajzi,

kontextuális (területi elhelyezkedésből, szomszédsági viszonyból fakadó) befolyásoló tényezők azonosítására törekedve.

Cél:

1) Célom kirajzolni a Svéd Demokraták 2018-as választási eredményének térszerkezetét. Ehhez figyelembe kell venni a lokális területi autokorreláció jelenségét és a párttámogatottságot befolyásoló szomszédsági hatásokat. Megállapításra kerülnek a párt szavazóbázisai és azok a területek, ahol klaszteresen gyenge eredményt ér el, illetve a szomszédok mintázatától elütő, kiugró adatok.

Hipotézisek:

A bevándorlásból eredő fenyegetések gyakran a kulturális identitáson és a bevándorló csoportok és a többség kultúrája közötti vélt kulturális távolságon alapulnak, amelyek megakadályozzák a bizalom kialakulásához szükséges pozitív kapcsolatok kialakulását. A kulturális különbségek tovább súlyosbíthatják a szimplán csak a diverzitással járó bevándorlásellenes attitűdöket is, a bevándorlók és a helyi lakosok közötti nagyobb kulturális különbségek ugyanis a szélsőjobboldali párt támogatását még jobban megnövelik, részben ezen pártok azon retorikája miatt, amely a kulturális különbségekkel járó integrációs akadályokat hirdeti.

> *H1: A súlyozott diverzitás indexet (PHI) tartalmazó modell alkalmasabb a Svéd Demokraták eredményének becslésére, mint a klasszikus diverzitási indexekkel készültek.*
> *H2: A súlyozott diverzitás indexet (PHI) tartalmazó modell alkalmasabb az egyének bizalmi szintjének becslésére, mint a klasszikus diverzitási indexekkel készültek*

A Svéd Demokraták szavazókörönként elért eredményét a szakirodalomban legtöbben lineáris regresszió segítségével vizsgálják. Ennek a módszernek az alkalmazása azonban térben torz és hibás eredményeket hozhat létre egyes térbeli faktorok miatt.

> H3: *A térbeli modellezés (spatial lag modell, spatial error modell, földrajzilag súlyozott regresszió) hatására alkalmasabb, jobban becslő modellekkel tudjuk leírni a Svéd Demokraták támogatottságát befolyásoló faktorokat.*

A szakirodalom a szélsőjobboldali pártok esetében jól ismeri és vizsgálja a halo hatás jelenségét (nem érzékelt xenofóbia; az elmélet szerint a bevándorlásellenes pártok a bevándorlók által lakott koncentráció

szomszédságában erősek, nem pedig magában a koncentrációban). Az értekezés a diverzifikálódás és az etnikai polarizáció szerepének fontossága mellett érvel, és ezeket is szomszédsági hatásként értelmezi.

> H4: *A diverzifikálódás (és az etnikai polarizáció) halo hatása is pozitív hatást gyakorol a szélsőjobboldali párt szavazataira, tehát a gyorsan diverzifikálódó szavazókörökkel körülvett, önmagában kismértékű heterogenizációval rendelkező központi szavazókörökben is nő a Svéd Demokraták támogatottsága, a szomszédos területeken észlelt jelenség hatására.*

A gazdasági faktorok (munkanélküliség, jövedelmek) szomszédsági szerepe alulkutatott terület. A szomszéd területek aggregált gazdasági adataihoz képest megmutatkozó relatív depriváció növelheti a lakosok frusztrációját és a szélsőjobboldal felé fordíthatja őket.

> H5: *A szomszéd szavazókörökkel szemben jövedelemben vagy munkanélküliségben megmutatkozó relatív depriváció növeli a szélsőjobboldal támogatottságát (amennyiben kontrolláljuk a diverzitás változóját).*

Célom a helyi, községi szinten erős szélsőjobboldalnak, a helyi lakosok bizalmi szintjére gyakorolt negatív hatását bemutatni. Kutatási előzmények alapján a párt helyi retorikája több etnonacionalista elemet tartalmaz, mint az országos, ezáltal jobban befolyásolhatja a lakosok etnikai konfliktusokról alkotott véleményét.

> H6: *A helyi szintű „konzervatív klíma" kontextuális hatásként érvényesül és csökkenti a lakosok általánosított bizalmát.*

3. Kutatási módszerek

A dolgozatban található vizsgálatok két legfontosabb területi szintjét a svéd községek (290 db) és a svéd szavazókörök (6008 db) jelentik. Az eltérő területi szintekre a kontextuális hatások vizsgálata miatt volt szükség, hiszen ezek, és az etnikai diverzitás hatása eltérő módon érvényesül alacsonyabb és magasabb területi szinteken. A Svéd Demokraták által a 2018-as parlamenti választáson elért eredményeket a Svéd Választási Hivatal honlapjáról töltöttem le, míg az etnikai és a szocioökonómiai változókat a Svéd Statisztikai Hivataltól szereztem be. A szavazóköri szint elemzését megnehezítette, hogy erre a területi szintre nem voltak elérhető szocioökonómiai és etnikai adatok, csupán a svéd DeSO-rendszer szerinti adatokhoz fértem hozzá, amelyek főleg a vidéki térségekben nem egyeztek a szavazókörök lehatárolásával. Emiatt a lehető legtökéletesebb párosítás

érdekében egyesével végignéztem a szavazóköröket és a DeSO-kat, és ahol eltérések mutatkoztak, súlyozottan átlagoltam, illetve a szavazókör neve és a műholdas térképen szereplő településnevek összevetését alkalmaztam.

A kutatási célok alapján a diverzitás mérésére a dr. Németh Ádámmal korábban közösen megalkotott, kulturális távolságokkal súlyozott perifériku heterogenitás indexet használtam. Ez az index a Desmet és kollégái által alkotott nyelvi különbségeket mérő PHI-nak a Schaeffer által a CED index megalkotásakor használt kulturális távolság méréssel való modifikációja (a kulturális távolság a World Values Survey kulturális világtérképe alapján történt). PHI-t a részletes adatok hiányában csak a községi szintre tudtam kiszámolni, a szavazóköri szinten a diverzitást és a diverzifikációt a nem-európai bevándorlók arányával, és arányuk 2015 és 2018 közötti változásával elemeztem. Az etnikai indexek összehasonlítása céljából az első hipotézis igazolására kalkuláltam még klasszikusnak nevezhető etnikai fragmentációs és etnikai polarizációs indexeket is.

$$\mathrm{PHI} = 2\sum_{j=1}^{K} s_j s_c \, \tau_j$$

s_j: A svéd etnikum aránya a teljes populációhoz viszonyítva
s_c: A c etnikum aránya a teljes populációhoz viszonyítva
τ_{cj}: A svéd és a c etnikum közötti súlyozásra alkalmas változó, a továbbiakban a kulturális távolság

A Svéd Demokraták térszerkezetének elemzéséhez, illetve a választási eredményt befolyásoló aggregált adatokon nyugvó vizsgálathoz térbeli diagnosztikai eszközöket használtam. Ezek közül a legfontosabb a Moran's I és a lokális Moran's I, amelyek a térbeli autokorreláció jelenségét képesek kijelezni. Mivel a térbeli diagnosztika a lineáris regresszióval készült modellek esetében térbeli torzítást és hibát jelzett, térbeli modelleket (spatial lag modell és spatial error modell) alkalmaztam, elsőrendű királynő kontinuitás és Kn77 (legközelebbi 77 szomszéd) térbeli súlymátrix használatával. A térbeli diagnosztika szintén kijelezte az adatok nem helyhez kötött jellegét, aminek következtében indokolttá vált a földrajzilag súlyozott regresszió alkalmazása (adaptív térbeli szűrő, Kn77 sávszélesség).

Az etnikai diverzitásnak és a konzervatív klímának (a Svéd Demokrata párt képviselőinek a svéd községek helyi tanácsában elfoglalt százalékos arányával kifejezve) a bizalomra gyakorolt hatásának vizsgálatához az aggregált adatok mellett kérdőívezésre is szükségem volt. A vírushelyzet miatt csupán a svéd SOM-Intézet kérdőíves felméréseit tudtam felhasználni,

amelyeknek adatbázisát a Svéd Nemzeti Adatszolgáltatótól szereztem be. Ez a két felmérés a National SOM 2018-at (n=10796) és Western SOM 2018-at (n=2913) takarja. A feldolgozás során az egyének településekbe beágyazott jellege miatt a többszintű modellezés használata indokolttá vált, és ezt az eredmények is megerősítették. A kutatás során interjúkat is készítettem Svéd Demokrata politikusokkal, a Göteborgi Egyetem kutatóival és egy menekülteket támogató szervezet vezetőjével.

Az adatok feldolgozása MS Excel 2016, IBM SPSS Statistics 20, ArcMap 10.2.2 és GeoDa szoftverekkel valósult meg.

4. Eredmények összefoglalása

A dolgozat hipotézisei közül az eredmények alapján négy igazoltnak, egy részben igazoltnak, egy pedig cáfoltnak tekinthető. A kutatási cél, a Svéd Demokraták választási eredményének térszerkezeti ábrázolása teljesült. Ehhez kapcsolódóan a Svéd Demokraták eredményei között területi autokorreláció mutatkozik meg a Moran's I értéke alapján, tehát az egymáshoz közeli községekben vagy szavazókörökben a szélsőjobboldali párt egymáshoz hasonló eredményeket ért el. A szavazóköri szinten elvégzett lokális Moran's I elemzés nyomán kirajzolódnak azok a területek, ahol a párt klaszteresen magas, vagy klaszteresen alacsony százalékos eredményt ért el, illetve az ezen klaszterekből pontszerűen kiugró, a környezetükhöz képest eltérő eredménnyel rendelkező szavazókörök is ábrázolhatóvá válnak. A lokális Moran's I térkép alapján elmondható, hogy a párt 2014-hez képest növelni tudta a támogatói bázisát és a magas-magas klaszter északra terjeszkedett, az ország északi részét leszámítva a vidéki területek jelentős hányadára kiterjedve. Az 1. ábrán látható, hogy a nagyobb városok körül felszakadozik a magas támogatottságú klaszter, ezekben a városokban alacsony támogatottság a jellemző, amit körülvesz egy magas-alacsony gyűrű. A gyűrűtől távolodva nem szignifikáns szavazókörök találhatók, majd ismét megjelenik a magas-magas vidéki klaszter. Egyes nagyobb városok (pl.: Västerås, Kalmar, Växjö) esetében azonban nem alakul ki alacsony-alacsony klaszter, csak alacsony-magas, ahol a városi alacsony támogatottságú szavazóköröket rögtön magas támogatottságú agglomerációs és vidéki szavazókörök határolnak. Az ország északi részére ugyan még mindig az alacsony-alacsony klaszterek a jellemzők (a nagyobb városok közül például Umeå-ban), ám ezek között kiugró értékekkel rendelkező magasabb támogatottságú szavazókörök is megtalálhatók. Kruskal–Wallis teszttel bebizonyítást nyert az is, hogy a Svéd Demokraták a nagy elingázással jellemezhető, középvárosok és kisvárosok szomszédságában található községekben a legerősebbek.

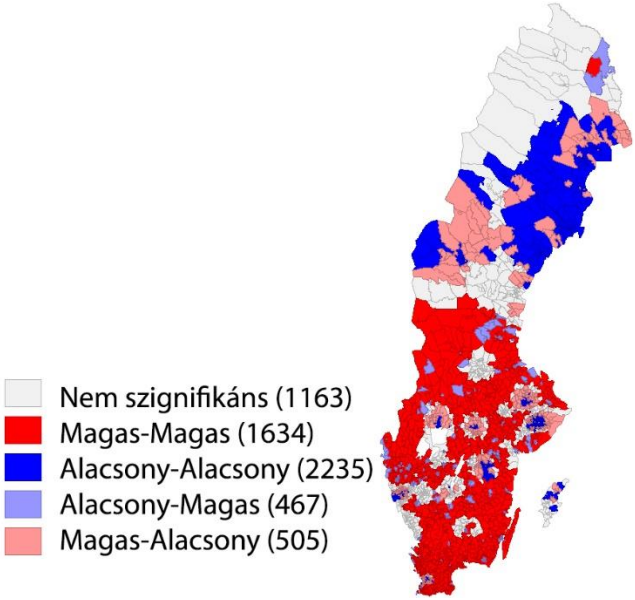

1. ábra: A Svéd Demokraták választási eredményeire (2018) a szavazókörök szintjén Kn77 térbeli súlymátrixszal lefuttatott lokális területi autokorreláció (LISA) elemzés eredménye. Zárójelben az egyes kategóriákba sorolt szavazókörök száma látható. Forrás: saját szerkesztés

H1: A községek szintjén a hipotézis igazolása megtörtént, egyedül a polarizációs index volt még szignifikáns befolyással a Svéd Demokraták eredményeire, ám a PHI-val, és annak négyéves változásával alkotott modell végül jobban illeszkedett. A PHI hatása a korábbi, más diverzitási mérőszámokkal végzett vizsgálatokkal megegyezően (negatív irányban) érvényesült, míg a diverzifikálódás mértéke növeli a Svéd Demokraták támogatottságát. A negatív hatás igazolja a kontaktushipotézist, amely szerint a más etnikumokkal történő folyamatos pozitív érintkezés csökkenti az előítéleteket és a szélsőjobboldal támogatottságát. A kulturális távolság hatása megmutatkozik abban, hogy svéd választási elemzések szerint a nem-európai országokból érkező bevándorlók kevésbé hajlamosak a Svéd Demokraták támogatására (4%). Ezt a pártpreferenciában megmutatkozó eltérést tartalmazza az index, így emiatt is kaptam jobb illeszkedést a kulturális távolságokkal súlyozott PHI használatával, mint a sima bevándorló százalék, illetve a fragmentációs index alkalmazásával. A diverzifikálódás esetében pedig a PHI sikeresen leképezi a célkitűzéseknél említett, a kulturális távolság

nagyságával szorosan összefüggő, vélt etnikai veszélyforrást (a gyors diverzifikálódás esetén nem tud érvényre jutni a kontaktushipotézis). Mivel a választási földrajzi elemzések döntő többsége, néhány üdítő kivételtől eltekintve, teljesen mellőzi az etnikai indexek használatát, ez az eredmény az etnikai indexek gyakoribb használatát is elősegítheti.

H2: A diverzitási indexek között nem jelentkezik statisztikailag szignifikáns különbség; a többszintű regresszió és a lineáris regresszió eredménye alapján mindegyik diverzitási index esetében hasonló illeszkedés figyelhető meg. Ugyan a diverzitás árnyalásával megfoghatók olyan értékrendbeli, nyelvi különbségek, amelyek hatására az egyén kevésbé tűnhet megbízhatónak, a kulturális súlyozás és a PHI használata nem hoz új eredményt. Ez azt jelenti, hogy bár elméletben a különböző diverzitási indexeknek fontos jelentés-megkülönböztető szerepük lehet az empirikus vizsgálatok során ezek olykor nem megkülönböztethetőek. A magyarázat az lehet, hogy a helyi lakosok egy etnikailag összetett kisebbségi közeggel találkoznak, nem pedig egy homogén etnikummal, így a közösségi kohézió dinamikáját alapvetően a többség-kisebbség kölcsönhatás formálja. A tudományos érdeklődést növelheti, hogy a kulturális különbségekkel súlyozott PHI használata kiválóan illeszkedik a Dinesen, Schaeffer, van der Meer és Tolsma által vezetett tudományos diskurzusba, amely az etnikai diverzitásnak a társadalmi kohézióra gyakorolt hatását legjobban kifejező etnikai indexet kutatja.

H3: A térbeli modellek mind jelentős javulást eredményeztek és jobban is illeszkedtek, mint a korábbi modellek, ráadásul sok olyan reziduum-klasztert számoltak fel, amikre alul- vagy túlbecslés volt jellemző. Ezen modellek alkalmazásának további előnye, hogy segítenek megérteni a térbeli függőséget kiváltó tényezőket. A spatial lag modell révén bebizonyítást nyert a Svéd Demokraták szomszédsági hatásának szerepe. A spatial error modell pedig olyan területeket azonosított, ahol a modellekben nem szereplő, az adott helyre specifikus változók alakítják a párt eredményét. A földrajzilag súlyozott regresszió által az egyes változók térben eltérő ereje is megmutatkozott és identifikálásra kerültek azok a szavazókörök, ahol az egyes változóknak kiemelt szerepe van. Ezen helyi hatásoknak a jobb megismerése a helyi politikusok számára is hasznos lehet.

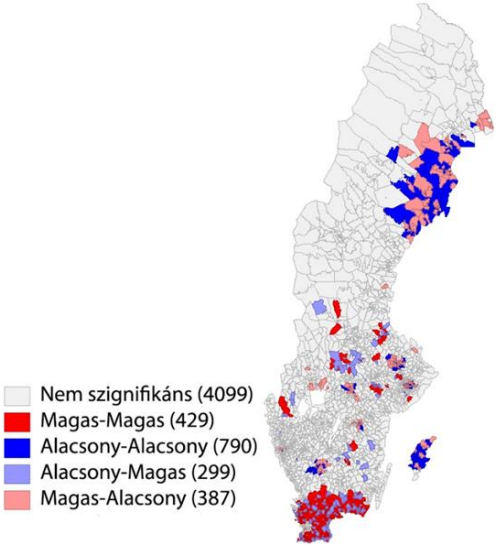

2. ábra: A spatial error modell reziduumai alapján készített lokális autokorreláció eredménye (Kn77 súlymátrix). Zárójelben az egyes kategóriákba sorolt szavazókörök száma látható. Forrás: saját szerkesztés

H4: Nemzetközi szinten is új eredményként beigazolódott a diverzitás változásának halo hatása, vagyis, hogy a gyorsan diverzifikálódó szomszédokkal rendelkező szavazókörökben ez a faktor növeli a szélsőjobboldal erejét. A szavazókörök szintjén adathiány miatt PHI számolására nem volt lehetőségem, ám a diverzitási indexek hasznossága ebben az esetben is megmutatkozott a polarizációs index révén. Ez az index ráadásul a nem európaiak arányával együtt fejti ki a hatását. Ez alapján, amikor a nem európai bevándorlók aránya elér egy bizonyos szintet, ami már megközelíti a svédek arányát, ez a folyamat szélsőjobboldali szavazattöbbletet generálhat. Ugyan a modellek illeszkedése csupán kis mértékben javult, aminek oka, hogy (különösen szavazóköri szinten) nagyon nehéz általános modelleket alkotni az egész országra, mivel jelentős területi eltérések mutatkoznak meg az egyes változók szerepében, amit a területi elemzésemben a szignifikáns Koenker BP teszt is jelzett (adatok nem helyhez kötött jellege). Amennyiben azonban a földrajzilag súlyozott regresszió eredményét elemezzük, a 3. ábrán (G) láthatóvá válnak vörös színnel azok a szavazókörök, ahol a diverzifikálódás halo hatásának az országos modellhez képest jóval jelentősebb szavazatnövelő szerep tulajdonítható (különösen Växjö és térsége). Ezen jelenségek kimutatása azért is fontos, mert a

földrajzilag súlyozott regresszió által kijelzett településeken a következő választások előtt zajló, a környező területek diverzifikálódásának mértékét kihangsúlyozó szélsőjobboldali kampány még több potenciális szavazót mozgósíthat.

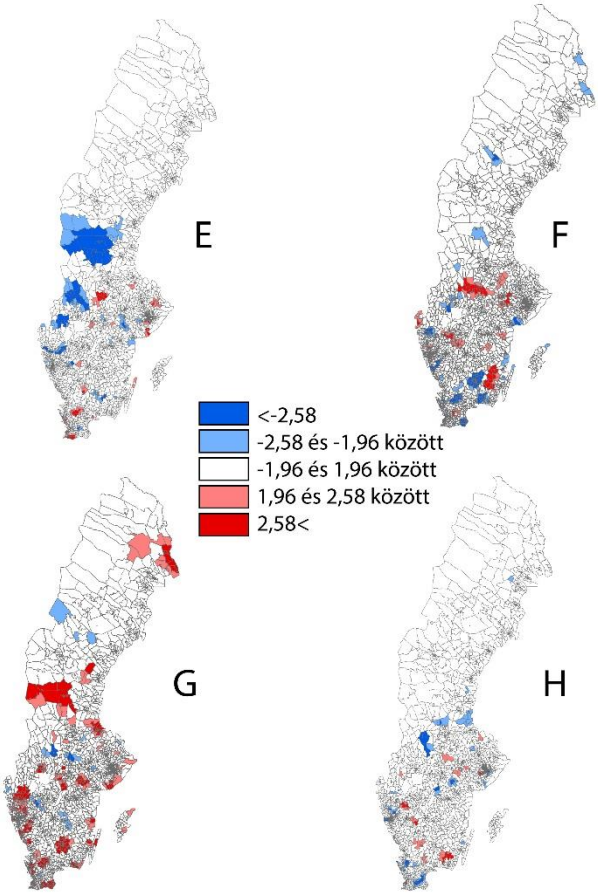

3. ábra: A földrajzilag súlyozott regressziómodellben szereplő néhány változó pszeudo t-értékei. E=Δ Polarizációs index; F=Halo nem európai; G=Halo Δ nem európai; H=Rel. dep. nem foglalkoztatott. Forrás: saját szerkesztés

H5: Ezt a hipotézist a kutatási eredmények részben igazolták. A jövedelemben a szomszédokkal szemben megmutatkozó különbségek sem a községi, sem a szavazóköri elemzésben nem gyakoroltak szignifikánsan befolyásoló hatást (amennyiben a modell tartalmazta a szomszédok diverzitásával szembeni különbségeket is). A községeknél a szomszédos közigazgatási egységekhez képest megmutatkozó munkanélküli arány, illetve a szavazóköröknél a nem foglalkoztatottak arányának eltérése azonban már hatást gyakorolt a Svéd Demokraták választási eredményére. Községi szinten a munkanélküliséggel sújtott községek szomszédságában erősebb a szélsőjobboldal. Ezt azonban a diverzitás halo hatása okozza és ennek beemelésével a szignifikáns szerep megszűnik. A munkanélküliség így tehát a diverzitásba épülve fejti ki a hatását (pl.: a társadalmi hálóval, munkanélküli támogatással való visszaélés). A relatív depriváció elméletének megfelelően, a szomszédokhoz képest megmutatkozó rosszabb gazdasági helyzet szerepe egyedül a homogén szomszédokkal rendelkező községekben figyelhető meg. Ez a Svéd Demokraták támogatottságának egy új aspektusát jelenti. A szavazókörök esetében az elméletnek megfelelő relatív depriváció a diverz környezetben található szavazókörökben tapasztalható és a szomszédainál több nem foglalkoztatott egyénnel rendelkező szavazókörökben növeli a Svéd Demokraták támogatottságát. A svéd lakosság frusztrációt élhet meg azáltal, hogy még a környező, bevándorlók által lakott területeken is jobb gazdasági, foglalkoztatottsági helyzet figyelhető meg, mint a saját lakókörnyékén. A földrajzilag súlyozott regresszió alkalmazása ebben az esetben is hasznosnak bizonyult, hiszen így azokat a szavazóköröket is azonosítani lehetett (3. ábra (H)), ahol ez a hatás még erősebb (pl.: Södertälje keleti része).

H6: A hipotézis megerősítést nyert, a Svéd Demokraták által generált konzervatív klíma kontextuális hatása megjelenik. Azokban a községekben, ahol a Svéd Demokraták képviselői nagyobb arányban voltak jelen a helyi tanácsokban 2014 és 2018 között, 2018-ban alacsonyabb általánosított bizalmi szint figyelhető meg. Ami még ennél is aggasztóbb, hogy ezekben a községekben a menekültekkel szemben is elutasítóbbak a lakosok (a nem Svéd Demokrata szavazók is), ami a következő választáson egy helyi szinten még erősebb szélsőjobboldali párthoz vezethet. Mivel a Svéd Demokraták a 2018-as helyi választáson még jobb eredményeket értek el, mint négy évvel korábban és több képviselőt delegálhattak a helyi tanácsokba, a konzervatív klíma hatása csak fokozódhat, ami kihívás elé állítja a magas bizalommal és befogadással jellemezhető svéd társadalmat. A lokális hatások vizsgálata azért is hasznos lehet, mert bemutatják, hogy mi történhetne, ha a Svéd Demokraták országos szinten is hatalomra kerülnének. A Putnam és kollégái által kimutatott „rainmaker effect" (mely szerint a jó kormányzat növeli az amúgy bizalmatlan egyének bizalmi szintjét is), helyett jelen esetben ambiciózusan egy „acid rainmaker effect" fogalom bevezetését javaslom, amely szerint egy bizalmatlanságot sugalló, az etnikai diverzitás hátrányát hangsúlyozó

közegben még az amúgy magasabb bizalommal rendelkező egyének bizalma is csökken.

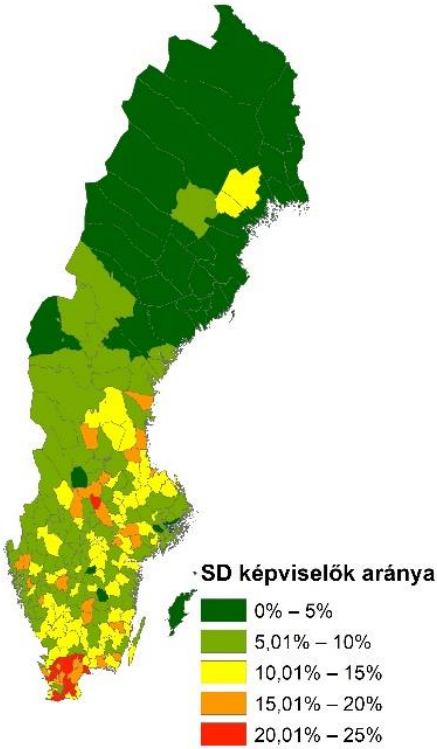

4. ábra: A Svéd Demokraták képviselőinek aránya a helyi tanácsokban (2014). Forrás: saját szerkesztés a Svéd Választási Hivatal adatai alapján

A témakörben megjelent publikációk jegyzéke:

Németh, Á. & **Sümeghy, D**. (2018). Migráció és diverzitás. Globális és európai trendek 1990 után. In N. Pap, & G. Szalai (szerk.), 2018. *Táj geográfus ecsettel*. (pp. 237–249). Pécs: PTE TTK

Németh, Á., **Sümeghy, D.,** Trócsányi, A., & Pirisi, G. (2020). Competing diversity indices and attitudes toward cultural pluralism in Europe. *Equality, Diversity and Inclusion*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/EDI-02-2019-0087 **(Q1)**

Sümeghy, D. & Péterfi, J. (2019). „A Két Front Között" - A szír menekültek elszállásolásának módja a svéd kastélyokban. *Mediterrán és Balkán Fórum 13*(3), 39–55.

Sümeghy, D. (2018). A svéd szélsőjobboldali pártok választási eredményeinek térbelisége az 1930-as években. In B. L. Alpek (szerk.), *Földrajz, diverzitás, csomópontok*. (pp. 57–71) Pécs: Publikon

Sümeghy, D., & Németh, Á. (2018). Etnikai diverzitás és a szélsőjobboldal megerősödése Svédországban 1991 után. In P. Reményi, & R. Vers (szerk.), *2018. Az iszlám és Közép-Európa, geopolitika és migráció. 10. Magyar Politikai Földrajzi Konferencia*. (pp. 267–278). Pécs: Magyar Földrajzi Társaság

Sümeghy, D., & Németh, Á. (2021). A kulturális diverzitás hatása a társadalmi bizalomra. Esettanulmány Västra Götaland példáján. *Területi Statisztika*, befogadva, várható megjelenés 2021 Q4 **(Q2)**

Sümeghy, D. (2021). The impact of the local conservative climate on generalised trust in Sweden. *Modern Geográfia*, 16(2), 113–133. https://doi.org/10.15170/MG.2021.16.02.06

Sümeghy, D. (2021). Additional contextual effects that affect voting for a radical right party: Halo effect of diversification and polarization, and the role of relative deprivation. *Regional Statistics*. Tartalmi lektoráláson és javításon átesett, nyelvi lektorálásra vár.